

รายงานการเข้าร่วมประชุม

เรื่อง The Second Asian Conference on Sustainability Energy & The Environment

2012

ณ โรงแรม Ramada เมืองโอซากา ประเทศญี่ปุ่น

ระหว่างวันที่ 2-6 พฤษภาคม 2555

โดย

รศ.ดร.มัญญ ไต้ะยามา

รศ.อรรถชัยคณา แย้มนวล

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนจากกองทุน มสธ. 12 ปี

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555

ภาพรวมของการจัดประชุม

ในการประชุมครั้งนี้จัดโดย IAFOR (The International Academic Forum) ซึ่งผู้จัดการประชุมได้ผนวกเอาการประชุมเรื่อง The Third Asian Conference on The Social Science 2012 เข้าไปด้วย การจัดประชุมเริ่มลงทะเบียนตั้งแต่ตอนบ่ายวันพฤหัสบดีที่ 3 พฤษภาคม 2555 การประชุมเริ่มบรรยายวันที่ 4 พฤษภาคม 2555 ถึงวันที่ 6 พฤษภาคม 2555 ตามเอกสารแนบ (1) การประชุมประกอบด้วย การนำเสนอด้วยปากเปล่า (Oral presentation) โปสเตอร์ (Poster) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) และ Virtual Presentations (กรณีสุดท้ายนี้ต้องผู้ร่วมประชุมลงทะเบียนแยกต่างหาก)

ในแต่ละวันผู้จัดพยายามกลุ่มเนื้อหาเป็นกลุ่มต่างๆ และจัดหัวข้อที่เกี่ยวข้องกันให้อยู่ในห้องเดียวกัน การนำเสนอในแต่ละช่วง (Session) ละ 3 คนๆ ละ 30 นาที รวมระยะเวลา 1.30 ชั่วโมง ซึ่งมีอยู่หลายห้องที่มีผู้นำเสนอ 3 คนมาจากประเทศเดียวกัน สำหรับประเด็นที่จัดให้แบ่งเป็นกลุ่มต่างๆ ดังนี้

1. Energy: Renewable Energy and Environmental Solutions
2. Economic Sustainability: Environmental Challenge and Economic Growth
3. Environmental Sustainability & Environmental Management: Land Use & Misuse
4. Environmental Sustainability: Interdisciplinary
5. Environmental Sustainability & Environmental Management: Freshwater, Oceans and Seas
6. Watershed Governance and Environmental Justice : An Interdisciplinary Study on the Sustainable Development of Indigenous Community in Taiwan
7. Sustainability – Interdisciplinary
8. Sustainability
9. Interdisciplinary
10. Economics and Management Education and Social Welfare
11. Globalization and Internationalization
12. Politics, Public Policy and Law

13. Psychology, Cognitive Science and The Behavioral Science
14. Teaching and Learning
15. Anthropology, Archaeology, Cultural Studies and Humanities
16. Other

ทั้งนี้หัวข้อที่นำเสนอมีทั้งด้านสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ สำหรับหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับ
วิชาเศรษฐศาสตร์ในสาขาต่างๆ เช่น

เศรษฐศาสตร์มหภาค

Responsiveness and the Resilience of Queensland Economy to Climate
Disasters: Through a Post-Keynesian Lens (Australia)

Trade Openness, Exchange Rate, Gross Domestic Investment and Growth in
Indonesia

เศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

The Influence of Health Believe Model and Lifestyle on Meal Replacement
Purchase Behavior (Taiwan)

Using Theory of Planned Behavior to Investigate Intentions of Purchasing
Organic Food among Green-Collar Workers in Taiwan

Key Decision-Making Factors for Cooperation and Industrial Cluster
Collaboration: A Study of the Machinery Industry in Central Taiwan

Effect Industry Service Flexibility's Key Factors in Regional Network: A Study
of Middle Taiwan's Machine Tools Industry

Exploring Technology Diffusion by Using Bass Model: A Study of Industrial
Cluster

of Precision Machinery Industry in Central Taiwan

เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนา

Environmental Taxes: Incentives or Penalise? A South African Perspective

Evaluation of Greenhouse Gas Emission from Residential Buildings in
Thailand

Stakeholder Analysis for Sustainable Land Management in Pakphanang
River Basin, Thailand

Sustainable Agricultural Development in Indigenous Community: A Case
Study in Qalang Quri, nJienschih Township, Hsinchu County, Taiwan

Evaluation of Greenhouse Emission from Residential Buildings in Thailand

Building Social Case for Business Sustainability (Australia)

The Cost-Benefit of Solar energy: A Case Study Using Willingness-To-
Accept and Invest in Malaysia

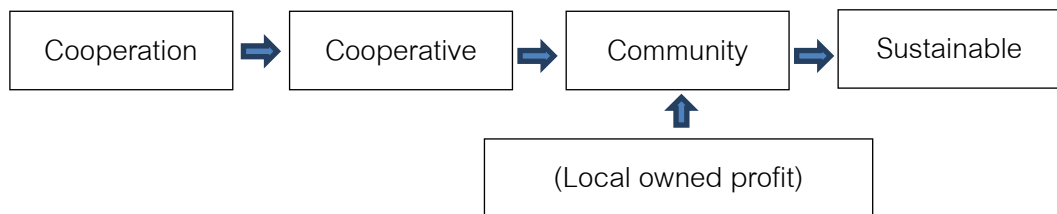
สำหรับเอกสารเผยแพร่ประกอบการประชุมในครั้งนี้มีเฉพาะกำหนดการและหัวข้อ
การนำเสนอเท่านั้น โดยที่ทั้งบทคัดย่อและบทความฉบับเต็มคาดว่าจะมีการเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์
ของ IAFOR ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการจัดประชุม ตั้งแต่ประมาณเดือนกรกฎาคม ปี 2555 เป็นต้นไป

การกล่าวปาฐกถาหลัก

การประชุมเป็นทางการเริ่มด้วยการกล่าวปาฐกถาหลัก (Keynote Speaker) โดย
ศาสตราจารย์ Yozo Yokota เรื่อง “Human Centered Approach to International Relations”
ซึ่งเป็นประธานของศูนย์กลางด้านสิทธิมนุษยชน (President of the Center for Human Rights
Affairs) ที่ปรึกษาพิเศษกระทรวงยุติธรรมของประเทศญี่ปุ่น สำหรับโครงสร้างประเด็นของเนื้อหา
ในการปาฐกถาตามเอกสารแนบ 1 โดยสาระหลักของเนื้อหาเน้นองค์ปาฐกชี้ว่าในการทำงาน
ระหว่างประเทศนั้นอย่างน้อยมี 3 ประเด็นที่ต้องคำนึงถึง คือ คำว่า ระหว่างประเทศ
(international) วัฒนธรรมที่ต่างกัน (intercultural) และสหวิทยาการ (interdisciplinary) ทั้งนี้
เนื้อหาที่กล่าวถึงในการปาฐกถาเน้นเรื่องของ international ซึ่งในการทำงานสามารถแยกเป็น 2
วิธี คือ การถือเอาคนเป็นศูนย์กลาง (human center approach) และการถือเอารัฐหรือประเทศ
เป็นศูนย์กลาง (State center approach) ที่ผ่านมารถนี้ยึดเอาประเทศเป็นศูนย์กลางมุ่งการ
เติบโตทางเศรษฐกิจทำให้เกิดสงคราม มีการเสียชีวิต แต่ละชาติผลประโยชน์ของชาติตัวเอง ซึ่ง
อาจเป็นการทำลายชีวิตมนุษย์หรือทำลายอีกประเทศหนึ่ง ทางด้านกฎหมายระหว่างประเทศก็
เช่นเดียวกัน คนที่ทำงานอาจยึดเอาคนเป็นศูนย์กลางหรือประเทศเป็นศูนย์กลางซึ่งไม่เหมือนกัน
นอกจากนี้กฎหมายระหว่างประเทศบางเรื่องไม่ยอมรับกฎหมายสิทธิมนุษยชน กฎหมายระหว่าง
ประเทศมักจะเกี่ยวกับสงคราม การขยายอาณาเขต มีความก้าวร้าว การยึดเอาเรื่องอธิปไตยของ
ประเทศตนเอง นำไปสู่สงคราม ไม่ไปสู่การอยู่ร่วมกันระหว่างมนุษย์อย่างสันติสุข

อย่างไรก็ตาม กฎหมายระหว่างประเทศเข้าไปเกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนเนื่องจากเป้าหมายของความยุติธรรมเกี่ยวข้องกับประเด็นทางด้านสิ่งแวดล้อม และความหวังในสิ่งแวดล้อมระหว่างประชาชน รวมทั้งผลกระทบต่อด้านสิ่งแวดล้อมไม่สามารถกีดกันโดยพรมแดนหรืออธิปไตยของแต่ละประเทศได้ การใช้กฎหมายด้านสิทธิมนุษยชนที่เข้าไปจัดการกับปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมนั้นไม่สามารถใช้กฎหมายระหว่างประเทศที่ใช้กันอยู่โดยทั่วไปได้เพราะมีเรื่องอธิปไตยเข้ามาเกี่ยวข้อง

สำหรับบทบาทขององค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐบาล (NGO) ที่เข้าไปมีบทบาทด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาและสิ่งแวดล้อมนั้นโดยทั่วไปแล้วไม่มีอิสระในการดำเนินการเพราะขึ้นอยู่กับผู้ให้เงินสนับสนุน ซึ่งส่วนใหญ่มาจากรัฐบาลของประเทศผู้บริจาค และองค์กรระหว่างประเทศที่ได้รับเงินสนับสนุนจากประเทศที่ร่ำรวย ดังนั้นเป้าหมายของการดำเนินงานจึงมุ่งสนองตอบผลประโยชน์ของประเทศผู้ให้ทุน ไม่ได้มุ่งไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนหรือผลประโยชน์ของคนท้องถิ่นในระยะยาว ดังเช่น กรณีของประเทศญี่ปุ่นและสิงคโปร์ที่เข้าไปให้การสนับสนุนธุรกิจขนาดย่อมในประเทศยากจนบางประเทศ (หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นการขยายอาณานิคมแบบใหม่) สำหรับทางออกก็คือทำอย่างไรให้คนท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมหรือเป็นเจ้าของกิจการมากขึ้น (much local partnership) ซึ่งในการดำเนินธุรกิจควรเป็นลักษณะดังนี้

ในขณะเดียวกันก็ควรเป็นธุรกิจที่ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

สำหรับบทบาทของ NGO นั้น ทางออกที่จะให้มีบทบาทเป็นอิสระโดยไม่จำเป็นต้องสนองตอบผู้ให้ทุนก็ควรมีสภาพของ NGO ระหว่างประเทศเอง เช่น การประชุมสภา NGO โลก (World NGO Council) ที่มีผู้แทน NGO ที่ได้รับเลือกจากประชาชนในประเทศต่างๆ เข้ามาจัดตั้งองค์กรที่มีบทบาทสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานของ NGO ที่มุ่งการพัฒนาที่ยั่งยืน และผลประโยชน์ของประเทศท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

ตัวอย่างงานที่นำเสนอ

Responsiveness and the Resilience of Queensland Economy to Climate Disasters: Through a Post-Keynesian Lens (Australia)

งานที่นำเสนอเป็นการศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจจากภัยพิบัติสภาพอากาศโดยวิเคราะห์จาก Post-Keynesian เป็นการศึกษาที่ใช้แบบจำลองผลกระทบทางเศรษฐกิจในระยะยาวจากการที่เศรษฐกิจและสังคมได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ (พายุ น้ำท่วม) ที่มีต่อเศรษฐกิจของรัฐ (Queensland ประเทศออสเตรเลีย วิเคราะห์ข้อมูลจากตารางปัจจัยการผลิต-ผลผลิต (I-o) ผู้ศึกษาสรุปว่าภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นไม่เกิดผลเสียต่อเศรษฐกิจในระยะยาว แต่จะส่งผลกระทบต่อขยายตัวทางเศรษฐกิจด้วยซ้ำ เพราะภายหลังเกิดภัยพิบัติจะมีการบูรณะฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ทำให้มีการสร้างงาน สร้างรายได้ตามมา ผลสรุปที่ว่า กระทบไม่ได้ให้ความเห็นไปว่าไม่น่าจะถูกต้องเสมอไประหว่างประเทศที่พัฒนาแล้วกับกำลังพัฒนา โดยยกกรณีของประเทศไทย ที่รัฐบาลต้องไปกู้เงินมาบูรณะฟื้นฟู และนักลงทุนขาดความเชื่อมั่น มีการย้ายฐานการลงทุนบางส่วน ซึ่งผู้นำเสนอก็เห็นด้วย แม้แต่ประเทศที่พัฒนาแล้วถ้ามีปัญหาวิกฤติการเงินอย่างประเทศสหราชอาณาจักร ในปัจจุบันก็ยังมีปัญหาผลกระทบทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องตามมา

Using Theory of Planned Behavior to Investigate Intentions of Purchasing Organic Food among Green-Collar Workers in Taiwan

ศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีต่ออาหารอินทรีย์ (organic food) เนื่องจากมูลค่าการบริโภคสินค้าดังกล่าวในตลาดโลกเพิ่มขึ้นอย่างมากตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 ผู้ศึกษาใช้ทฤษฎีพฤติกรรมที่มีการวางแผน (planned behavior) พฤติกรรมการตั้งใจในการซื้อ (purchase intention behavior) โดยที่ผู้บริโภคมีความเชื่อต่างๆ กัน ในการบริโภคสินค้าอินทรีย์ เช่น ความเชื่อที่เป็นทัศนคติ (attitude behavior) ความเชื่อต่างๆ กันนำไปสู่ความตั้งใจในการซื้อและการซื้อที่แท้จริงต่างๆ กัน ผู้ศึกษาใช้ SEM (st - Equal Model), TBB model

Exploring Technology Diffusion by Using Bass Model: A Study of Industrial Cluster of Precision Machinery Industry in Central Taiwan

การศึกษานี้เป็นการใช้ Bass Model ว่ามีการแพร่กระจายของเทคโนโลยีในอุตสาหกรรมเครื่องมือเครื่องจักรในภาคกลางของประเทศไต้หวันผ่านช่องทางต่างๆอย่างไร โดยเทคโนโลยี

ครอบคลุมทั้งที่เป็นกายภาพ (เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์) ความสามารถและทักษะของบุคลากร การแพร่กระจายทั้งภายในสถานประกอบการและระหว่างสถานประกอบการกับภายนอก การศึกษาใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้อง

Key Decision-Making Factors for Cooperation and Industrial Cluster

Collaboration: A Study of the Machinery Industry in Central Taiwan

การศึกษานี้เกี่ยวกับปัจจัยหลักที่ใช้ในการตัดสินใจเข้าร่วมมือและประสานงานกับเครือข่ายวิสาหกิจ กรณีศึกษาอุตสาหกรรมเครื่องจักรในภาคกลางของไต้หวัน โดยผู้ศึกษามีการเก็บข้อมูลโดยตรงจากเครือข่ายวิสาหกิจในอุตสาหกรรมที่ศึกษา โดยสอบถามความคิดเห็นถึงปัจจัยสำคัญต่างๆในแต่ละด้าน ซึ่งเป็นปัจจัยในเชิงธุรกิจและเศรษฐกิจ (แต่ไม่ได้แยกศึกษาถึงปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม) ในการดำเนินงานด้านต่างๆของสถานประกอบการ ทั้งนี้มีการศึกษาระดับของความร่วมมือและจุดอ่อนจุดแข็งที่เป็นผลมาจากปัจจัยต่างๆดังกล่าว

Sustainable Housing Strategies for the Growing Indian Demographics: contextual Study of Mysore, India

กลยุทธ์ด้านที่อยู่อาศัยที่ศึกษาไม่ได้วิเคราะห์ในเชิงของอุปสงค์แต่เป็นเชิงของสถาปัตยกรรมว่าเมื่อเมืองเจริญขึ้นประชากรเพิ่มขึ้น ที่อยู่อาศัยสมัยใหม่ควรมีลักษณะอย่างไรที่ยังคำนึงถึงลักษณะของที่อยู่อาศัยแบบเดิม การใช้สอย การใช้ทรัพยากรเช่น น้ำประปา ไฟฟ้า ความปลอดภัย สภาพอากาศ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน และสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค เพื่อออกแบบบ้านให้เหมาะสม โดยผู้ศึกษาทำการศึกษาโดยสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง ความเห็นสาธารณะเกี่ยวกับคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นการศึกษาเพื่อให้คนเข้าถึงปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ภาวะโลกร้อน กลยุทธ์และบทบาทในการจัดการแก้ปัญหา ผู้ศึกษาเก็บข้อมูล 2 ฤดู (ใบไม้ผลิ และร้อน) เป็นการสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้า (การถามซ้ำ) กับประชาชนกลุ่มต่างๆ ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ อายุ และเพศ (เพศหญิง สูงกว่าเพศชาย) เป็นที่น่าสังเกตว่าปัจจัยด้านระดับการศึกษาไม่พบความแตกต่าง ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าตัวอย่างที่สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาทำให้ผลที่ได้ไม่ค่อยแตกต่างกัน

Stakeholder Analysis for Sustainable Land Management in Pakphanang River Basin, Thailand

ผู้นำเสนอชี้ว่าเมื่อเริ่มการใช้แผนพัฒนาทำให้มีการทำการเกษตรเชิงเดี่ยว การสร้างประตุน้ำปากแม่น้ำปากพนัง เป็นการแยกน้ำเค็มกับน้ำจืด ทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพลดลง การวิเคราะห์เป็นแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (conceptual context analysis) PRA, in-depth interview กับเกษตรกรกลุ่มต่างๆ ทำนาปลูกข้าว (ในเขตและนอกเขตชลประทาน) ฟาร์มกุ้ง (ขนาดใหญ่ (ส่งออก) และขนาดเล็ก) สวนปาล์ม ประมงรายย่อย รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนหน่วยราชการส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่น NGO แล้ววิเคราะห์ว่าในการประกอบอาชีพแต่ละด้านกลุ่มต่างๆ เข้าไปมีบทบาทหรือผลกระทบมากน้อยเพียงใด วิเคราะห์ในรูปของตาราง matrix ข้อมูลที่ได้จะทราบถึงความได้เปรียบเสียเปรียบในการพัฒนาของกลุ่มต่างๆ หากทางพัฒนาเพื่อให้ผู้เสียเปรียบได้ประโยชน์ต่อไป

Perceptions of Attitudes towards Knowledge of and Experiences with Traditional Healings: Implications for Integration of Traditional Healing and Western Medicine

การศึกษาเพื่อหาแนวทางผสมผสานการรักษา 2 รูปแบบ (คือแบบเดิมที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการรักษาแบบใหม่ ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาลของรัฐ เก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ เป็นการศึกษาความคิดเห็น (เก็บข้อมูลยาก ไม่ค่อยได้รับความร่วมมือเพราะเกรงต่ออำนาจรัฐ)

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการเข้าร่วมประชุม

การนำเสนอ

รูปแบบการนำเสนอควรมีความกระชับ เริ่มจากการแนะนำตัวเองของผู้นำเสนอ แนะนำหัวข้อ โครงสร้างเนื้อหาที่นำเสนอ (Introduction, Objective, Conceptual Framework, Hypothesis, Research method, Data collection (และเครื่องมือการวิจัย) Data analysis, Result Discussion, and Recommendation)

- ถ้าสามารถยื่นนำเสนอได้ควรยื่น (ไม่บังหน้าจอและไม่เดินไปเดินมามากเกินไป)
- ถ้ามีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ ทำเลที่ตั้ง และลักษณะทางกายภาพควรแสดงเป็นภาพ
- ชื่อสถานที่ เช่น หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด ไม่จำเป็นต้องบอกชื่อทุกครั้ง

เพราะผู้ฟังต่างชาติมองภาพไม่ออก และไม่สนใจที่จะฟัง

- การทบทวนวรรณกรรม นำมาเฉพาะข้อความหลักพร้อมอ้างอิง สรุปว่าในเรื่องนั้นมีอะไรบ้าง โดยใคร
- ผลที่ได้ ถ้าสามารถทำเป็น Flowchart จะช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจประเด็นได้ง่ายขึ้น
- ควรกล่าวถึงขอบเขต และข้อจำกัดของการวิจัยด้วย
- ควรไปถึงห้องบรรยายก่อนเวลาและเตรียมข้อมูลที่จะนำเสนอไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ให้เรียบร้อย พร้อมทั้งทดสอบการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆให้พร้อม

การจัดประชุม

ในการประชุมครั้งนี้มีข้อสังเกตที่สามารถนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดประชุมหลายประเด็น กล่าวคือ เนื่องจากผู้จัดจัดตารางเวลาและสถานที่การนำเสนอด้วยปากเปล่าคนละ 30 นาที ในหัวข้อต่างๆ ในช่วงเวลาเดียวกัน 6-7 ห้อง และการนำเสนอโปสเตอร์ ระยะเวลา 1.30 ชั่วโมง 1 ห้อง โดยที่ผู้ที่สนใจเข้าฟังหรือดูโปสเตอร์ต้องพยายามเดินเข้าออกห้องต่างๆ เพื่อฟังหรือดูโปสเตอร์ซึ่งทำให้ไม่สามารถเข้าถึงการนำเสนอในเรื่องที่สนใจได้ทั้งหมดและเป็นที่น่าสังเกตว่าการนำเสนอโปสเตอร์เป็นเวลาเดียวกับที่เสนอด้วยปากเปล่า ทำให้มีผู้เข้าดูโปสเตอร์น้อยมาก

จำนวนผู้เข้าฟัง

ทางด้านจำนวนผู้ฟังการนำเสนอด้วยปากเปล่าโดยภาพรวมส่วนใหญ่มีคนเข้าฟังไม่มาก โดยเฉพาะ Session ต้นๆ และท้ายๆ ของแต่ละวัน ยิ่งในวันสุดท้ายมีผู้ฟังน้อยมาก ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมบางคนมีความเห็นว่าการจัดประชุมครั้งนี้มีคนพูดมากกว่าคนฟัง การที่มีคนฟังน้อยอาจเป็นเพราะว่าเนื้อหาไม่น่าสนใจในเรื่องนั้นๆ และผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่อาจเป็นผู้นำเสนอ จึงสนใจเข้าประชุมเฉพาะช่วงที่ตนเองนำเสนอเท่านั้น นอกจากนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่าในการประชุมนี้ผู้เข้าร่วมประชุมเกือบทั้งหมดเป็นชาวต่างชาติที่ไม่ใช่คนญี่ปุ่น

ผู้นำเสนอ

เท่าที่สังเกตผู้นำเสนอประกอบด้วยนักศึกษา อาจารย์ และนักวิจัย โดยมีจำนวนหลายท่านเป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่มาจากประเทศจีนได้หวัน และเสนอหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับทางด้านเศรษฐศาสตร์ เช่น พฤติกรรมผู้บริโภค เครือข่ายวิสาหกิจ และการพัฒนาหน่วยธุรกิจ

คุณภาพของงานวิจัยที่นำเสนอ

เท่าที่สังเกตมีเรื่องที่น่าสนใจหลายเรื่องที่มีคุณภาพอยู่ในระดับการศึกษาค้นคว้าอิสระที่นักศึกษาของสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่ได้จัดทำไปแล้ว ดังนั้นถ้านักศึกษามีทำการวิจัย (วิทยานิพนธ์) ที่มีคุณภาพดี มีศักยภาพในการนำเสนอเป็นภาษาอังกฤษ ควรสนับสนุนให้ไปนำเสนอในการจัดประชุมครั้งต่อไป นอกจากนี้มีการนำเสนอของอาจารย์เศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยจากประเทศมาเลเซีย จำนวน 3 ท่าน ในช่วงเวลาที่ต่อเนื่องกันใน 3 เรื่อง เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้พลังงานทางเลือกในประเทศ ซึ่งหัวข้อ เนื้อหา และวิธีการวิเคราะห์ที่นำเสนอไม่ได้มีความซับซ้อน แต่อาศัยความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษที่ดีที่ช่วยให้การนำเสนอมีความราบรื่น